

การฟื้นฟูแหล่งอาศัยของสัตว์ทะเลโดยการจัดวางปะการังเทียม

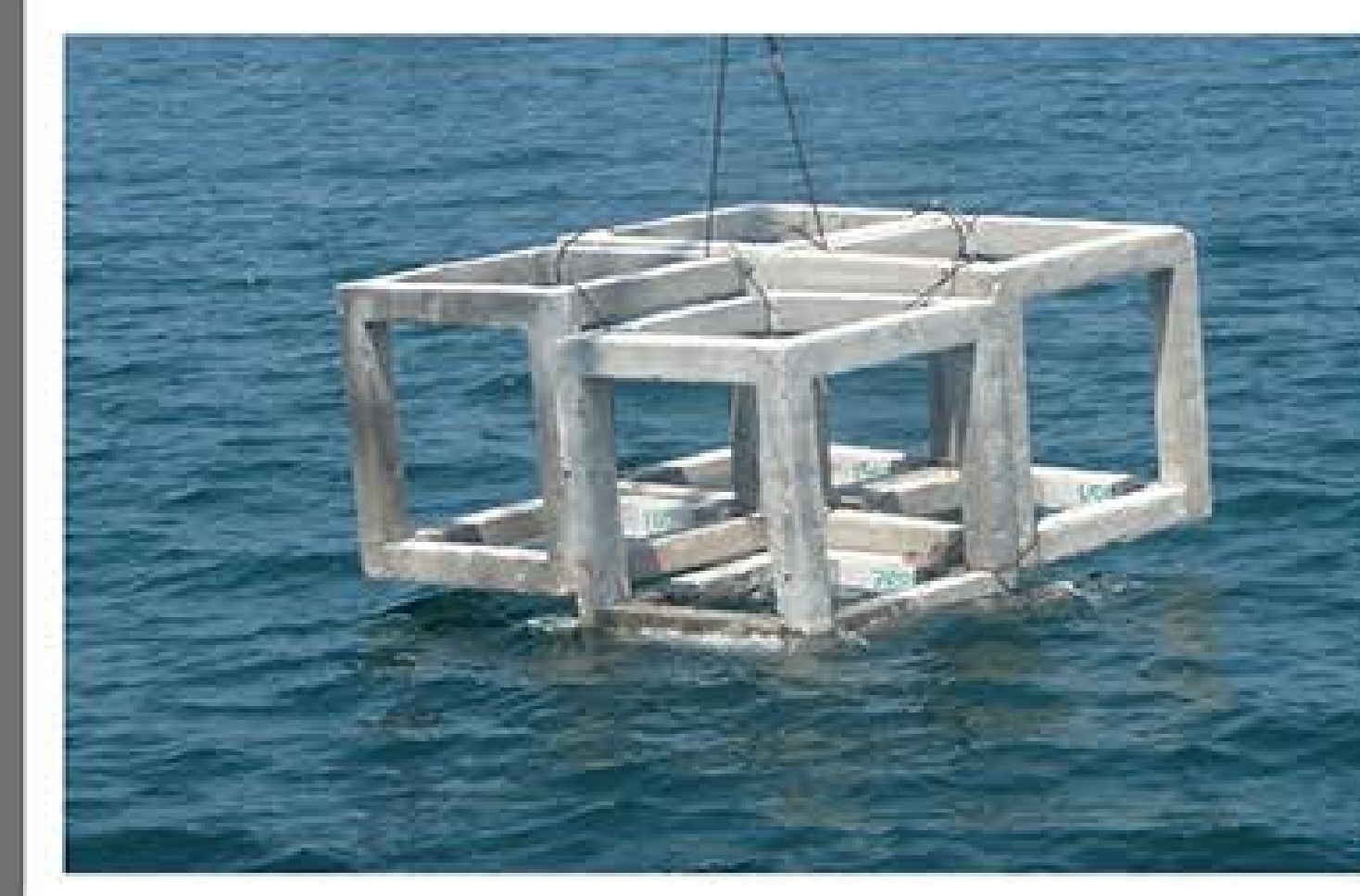
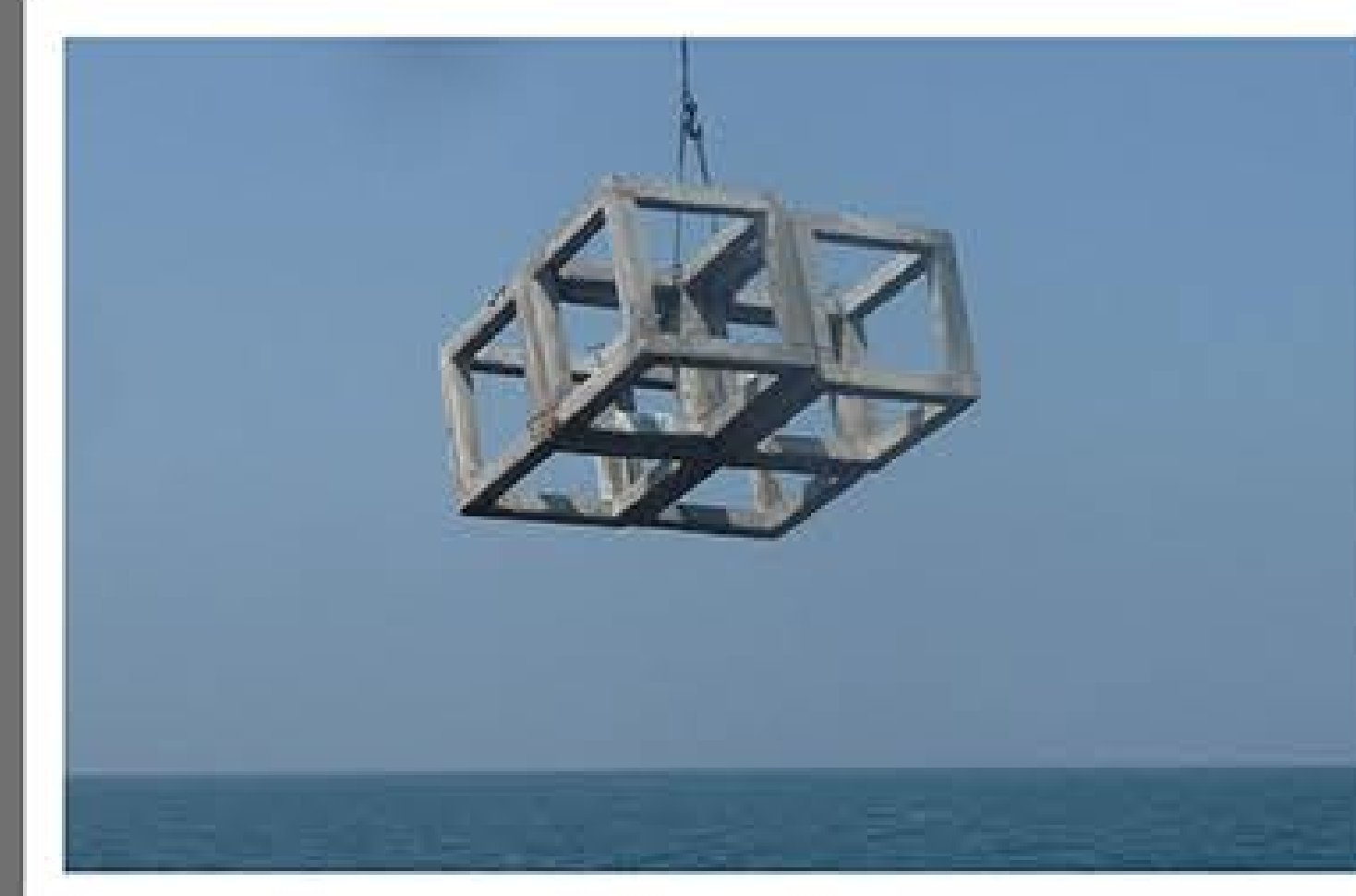

สำนักงานบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ 1 ❖ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ❖ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความเป็นมา

จากอดีตที่มนุษย์เรานำสัตว์น้ำมาใช้บริโภคน้อยกว่าสัตว์บก แต่เมื่อประชากรของโลกเพิ่มมากขึ้น อาหารที่ได้รับจากสัตว์บกย่อมไม่เพียงพอ ทำให้มีการจับสัตว์น้ำขึ้นมาใช้ประโยชน์มากขึ้น ด้วยวิธีการต่างๆ นานา จนเกินศักยภาพการผลิต ส่งผลให้ปัจจุบันหลาย ๆ ประเทศต้องประสบกับปัญหาทรัพยากรสัตว์น้ำถูกทำลายอย่างมาก การทำประมงเกินขนาดเป็นการทำลายทรัพยากรชายฝั่งทะเลอย่างหนึ่ง เนื่องจากทำให้ขาดความสมดุลของระบบสายใยอาหาร เพราะทำให้ปลาที่เป็นผู้ล่ามีปริมาณลดลง และที่สำคัญการทำประมงเกินขนาดมีผลให้ปริมาณสัตว์น้ำในธรรมชาติลดลง หรือไม่สามารถทดแทนประชากรได้เพียงพอต่อความต้องการ ขณะเดียวกันมีการนำเครื่องมือที่ทันสมัยมาใช้ในการทำประมงมากขึ้นเช่น เอคโดข้าวเดอร์ และโซนาร์ มาใช้ในการหาฝูงปลารวมทั้งการทำประมงที่ผิดกฎหมาย เช่น การระเบิดปลาการทำประมงอวนลากบริเวณแนวปะการัง การเบียดปลาในแนวปะการังด้วยไซยาไนด์ซึ่งส่งผลให้ปะการังเกิดการฟอกขาว ประกอบกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วของประเทศต่างๆซึ่งส่งผลกระทบต่อทรัพยากรสัตว์น้ำ

การจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลหรือปะการังเทียมจึงถูกใช้เป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ ซึ่งเป็นการจัดการทรัพยากรเพื่อเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ เนื่องจากแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลทำหน้าที่คล้ายๆกับแนวหินหรือแนวปะการังที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และเป็นที่ยอมรับกันว่าการสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลหรือปะการังเทียมในบริเวณพื้นที่ชายฝั่งนั้น มีประโยชน์อย่างยิ่งในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำขนาดเล็กมิให้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ก่อนถึงขนาดที่เหมาะสม และสามารถดึงดูดสัตว์น้ำนานาชนิดให้เข้ามาอยู่อาศัยหาอาหารสืบพันธุ์ตลอดจนสามารถพัฒนาเป็นแหล่งประมงสำหรับการประมงขนาดเล็กและประมงในเชิงพาณิชย์ ปะการังเทียมที่มีเพิ่มขึ้นทั่วโลกมีผลทำให้จำนวนปลาเพิ่มขึ้นและความหลากหลายเพิ่มขึ้น เป็นการเพิ่มอัตราการจับสัตว์น้ำเป้าหมายและเป็นการจัดการแหล่งที่อยู่ให้แก่สัตว์ทะเล อีกทั้งยังช่วยลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับแนวปะการังอีกด้วย

วัตถุประสงค์ในการจัดวางปะการังเทียม

1. เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูทะเล รูปแบบการจัดวางจะเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส วัสดุที่นำไป วางจะกระจายครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด ซึ่งการจัดวางรูปแบบนี้จะเป็นการสร้างแหล่งอาหาร ที่อยู่อาศัย และเป็นแหล่งเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำนานาชนิด ตัวอย่าง เช่น การจัดวางปะการัง เทียมในจังหวัดระยอง จันทบุรี เพชรบุรี ตรวต และนราธิวาส
2. เพื่อป้องกันเรือประมงอวนลากและอวนรุนในเขตชายฝั่ง ปะการังเทียมที่วางในรูปแบบนี้จะทำให้อวนขาด ส่งผลให้เรือประมงอวนลากและอวนรุนไม่กล้าเข้ามาทำการประมงในบริเวณดังกล่าวอีก โดยลักษณะการจัดวางปะการังเทียมจะจัดวางเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนานกับแนวชายฝั่ง ตัวอย่างเช่น การจัดวางปะการังเทียมในจังหวัดระยอง สงขลาและสตูล
3. เพื่อการอนุรักษ์และป้องกันเรือประมงอวนลาก รูปแบบการจัดวางจะใช้รูปแบบการจัดวางเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูทะเลผสมกับรูปแบบการจัดวางเพื่อป้องกันเรือประมงอวนลากและอวนรุนในเขตชายฝั่ง ตัวอย่างเช่น การจัดวางปะการังเทียมในจังหวัดภูเก็ต พังงา เพชรบุรี นครศรีธรรมราช และสตูล
4. เพื่อเพิ่มปริมาณปลาและหมีก โดยเลือกพื้นที่ที่เป็นแหล่งที่มีชาวประมงขนาดเล็กอาศัยอยู่แล้วซึ่งประสบปัญหาขาดแคลนสัตว์น้ำ
5. เพื่อส่งเสริมการตกปลา โดยจะมีการจัดวางปะการังเทียมครอบคลุมพื้นที่บริเวณชายหาด ตัวอย่างเช่น บริเวณหาดคลองเทียน จังหวัดเพชรบุรี
6. เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรปลาฉลามน้ำ ซึ่งเป็นการล่อปลาให้ปลาฉลามน้ำเข้ามาอยู่อาศัยในบริเวณที่มีการจัดวาง การคัดเลือกพื้นที่ต้องอยู่ห่างจากชายฝั่งและมีระดับน้ำลึกพอประมาณระหว่าง 20-40 เมตร กระแสน้ำไหลไม่รุนแรง ตัวอย่างเช่นจังหวัดระยอง

7. เพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึกและสร้างความร่วมมือของสมาชิกชาวประมงเรือเล็ก และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ที่ร่วมกันใช้ทรัพยากรทะเลได้มาพบปะทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งจะส่งผลให้ทรัพยากรทางทะเลได้มีโอกาสฟื้นตัว รวมไปถึงสภาพสังคม ความเป็นอยู่และการประกอบอาชีพประมงดีขึ้นอย่างถาวร และยั่งยืน

8. เพื่อช่วยสนับสนุนมาตรการอนุรักษ์ และการจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำชายฝั่ง

9. เพื่อลดปัญหาการว่างงาน และการใช้แรงงานไม่เต็มที่ของชาวประมงพื้นบ้าน

ประโยชน์ของปะการังเทียม

1. เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตในทะเล
2. เป็นแหล่งทดแทนประชากรสัตว์น้ำ
3. เป็นแหล่งท่องเที่ยวดำน้ำ
4. เป็นแหล่งตกปลา
5. ป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง
6. เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำวัยอ่อน
7. เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตพวกเกาะติด

